

EUROOPA PARLAMENT. INIMÕIGUSTE EEST.

**NASRIN SOTOUDEH
JAFAR PANAHI**

**SAHHAROVI AUHIND
MÕTTEVABADUSE EEST 2012**

Sa
khar
ov

EUROOPA PARLAMENT. INIMÕIGUSTE EEST.

SAHCHAROVI
AUHIND
MÖTTEVABADUSE
EEST

Sa
khar
ov

EUROOPA PARLAMENT – VÖTMEROLL INIMÕIGUSTE KAITSEL

1975. aastal, varsti pärast Nobeli rahupreemia saamist, ütles Andrei Sahharov: „Rahvusvaheline usaldus, vastastikune mõistmine, desarmeerimine ja rahvusvaheline julgeolek on mõeldamatud ilma teabevabaduse, südametunnistusevabaduse, valdamisõiguse ja reisimisõigusega ning õigusega valida riik, kus soovitakse elada.”

Andrei Sahharovi taotlusi järgides püüab Euroopa Parlament tagada, et igal kodanikul oleks õigus kujundada oma arvamus ja elada demokraatlikus ühiskonnas. Erinevate algatuste kaudu toetab parlament piinamise tõkestamist, vähemuste kaitsmist, konfliktide ennetamist, naiste ja laste õiguste edendamist ning inimõiguste kaitsjate endi kaitsmist.

Samuti peab Euroopa Parlament väga tähtsaks majanduslikke ja sotsiaalseid õigusi, mille tõhusam kehtestamine aitab vähendada rassismi, usulist sallimatust ja ksenofoobiat.

Kõik Sahharovi auhinna laureaadid on näidanud, kui palju julgust, kannatlikkust ja sisemist jõudu on vaja inimõiguste kaitsmiseks. Nad on otsusekindlalt välja astunud inimõiguste üldise tunnustamise eest. Peaaegu nende kõigi tegevus inimväärikuse kaitsmisel on olnud seotud suurte ohvritega – paljusid on taga kiusatud, vangid pandud või kodumaalt välja saadetud.

SAHCHAROVI AUHIND MÖTTEVABADUSE EEST

Vene teadlase ja teisitimõtteleja Andrei Sahharovi järgi nime saanud, mõttevabaduse eest antava auhinna eesmärk on avaldada tunnustust inimestele või organisatsioonidele üle maailma, kes kaitsvad inimõigusi, demokraatiat ja sõnavabadust ning võitlevad sallimatuse ja rõhumise vastu. 1988. aastal asutatud auhind antakse välja iga aasta detsembris Euroopa Parlamendi täiskogu ametlikul istungil Strasbourgis.

SAHCHAROVI AUHINNA LAUREAATIDE VÖRGUSTIK

2008. aastal, kui Sahharovi auhind mõttevabaduse eest anti välja 20. korda, kutsus toonane Euroopa Parlamendi president Hans-Gert Pöttering ellu võrgustiku, mis võimaldab Sahharovi auhinna laureaatidel üksteise tegemistes osaleda, vastastikku üksteist toetada ja ELi väärtusi edendada. Võrgustikku juhivad kaaspresidentidena Euroopa Parlamendi president Martin Schulz ja asepresident Edward McMillan-Scott ning iga aastal vahetuvad laureaadid.

Auhinna võitjad kirjutasid alla ühisdeklaratsioonile, milles nad kinnitasid, et suurendavad ühiseid jõupingutusi inimõiguste kaitsjate toetamisel üle kogu maailma, korraldades ühiseid aktsioone nii omavahel kui ka koostöös Euroopa Parlamendiga.

Selle koostöö raames korraldas Euroopa Parlament 2011. aastal kõrgetasemelise konverentsi „20 aastat aktiivset inimõiguste toetamist: Sahharovi auhinna laureaadid jutustavad oma lugu“. 2012. aastal toimus Brüsselis võrgustiku iga-aastane üritus, avalik arutlusring „Demokraatia hääled: kodanikuks saamine“. 2011. aasta laureaadid osalesid aktiivselt ka tänavusel, 2012. aastal Strasbourgis toimunud Maailma Demokraatia foorumil.

SAHCHAROVI AUHINNA LAUREAADID

- 1988 NELSON ROLIHLAHLA MANDELA
ja ANATOLI MARTŠENKO (postuumselt)
- 1989 ALEXANDER DUBČEK
- 1990 AUNG SAN SUU KYI
- 1991 ADEM DEMAČI
- 1992 LAS MADRES DE LA PLAZA DE MAYO
- 1993 OSLOBODJENJE
- 1994 TASLIMA NASREEN
- 1995 LEYLA ZANA
- 1996 WEI JINGSHENG
- 1997 SALIMA GHEZALI
- 1998 IBRAHIM RUGOVA
- 1999 XANANA GUSMÃO
- 2000 ¡BASTA YA!
- 2001 IZZAT GHAZZAWI, NURIT PELED-ELHANAN
ja DOM ZACARIAS KAMWENHO
- 2002 OSWALDO JOSÉ PAYÁ SARDIÑAS
- 2003 ÜRO PEASEKRETÄR KOFI ANNAN ja KOGU ÜHINENUD RAHVASTE
ORGANISATSIOONI PERSONAL
- 2004 VALGEVENE AJAKIRJANIKE LIIT
- 2005 DAAMID VALGES, HAUWA IBRAHIM ja PIIRIDETA AJAKIRJANIKUD
- 2006 ALEKSANDR MILINKEVIŠ
- 2007 SALIH MAHMOUD MOHAMED OSMAN
- 2008 HU JIA
- 2009 MEMORIAL (OLEG ORLOV, SERGEI KOVALJOV
ja LJUDMILLA ALEKSEJEVA ühenduse MEMORIAL ja kõigi teiste Venemaal
tegutsevate inimõiguste kaitsjate nimel)
- 2010 GUILLERMO FARIÑAS
- 2011 ARAABIA KEVAD, isikuliselt ASMAA MAHFOUZ (EGIPTUS), AHMED EL
SENUSSI (LIIBÜA), ALI FERZAT ja
RAZAN ZEITOUNEH (SÜÜRIA), MOHAMED BOUAZIZI (TUNEESIA)
- 2012 NASRIN SOTOUDEH ja JAFAR PANAHI

INIMÕIGUSTE EEST.

<http://eplacebook.eu/sakharovapp>

Sa
khar
ov
2012